

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu   e de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu pnumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr 54. ANULU XII.

Sabiu, in 1224 Iuliu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl.   a pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe   /2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia   ra cu 7. cr. siola cu litera mici, pentru a doua   ra cu 5   /2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3   /2 cr. v. fa

O depesia telegrafica a foi   , Herm. Ztg." etc. estrage din foi'a oficiósa „Wiener Zeitung“, ca Maiestatea Sea Imperatulu prin p. n. biletu din 10 Iuniu, recunoscendu meritele emininti pentru statu, a daruit: Mitropolitulu Sterc'a Siulutiu si Episcopulu Siagun'a ordinulu cor  nei de feru, class'a I.; Comitelui Conradu Schmidt crucea de comandatoru alu ordinulu leopoldinu; Canonichulu Fogarasy si Vicepresiedintelu gubernialu Popp ordinulu crucei de feru, class'a a dou'a; Presiedintelu dietalu Groisz crucea de cavaleru alu ordinulu leopoldinu; Vicepresiedintelu Alduleanu, Consiliarulu gubernialu Rannicher, Administratorulu Puscariu, Consiliarulu de trib. superioru Binder si judelulu cetatienescu Gull ordinulu cor  nei de feru de class'a a trei'a, — cu iertarea taxeloru,

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 23 Iuniu (5 Iuliu.) 1864.

(Petitiunile asternute dietei.)

Dupa citirea protocolulu in limb'a româna, si autentizarea lui cu o mica observatiune din partoa lui Puscariu, C. Schmidt cere cuventu spre a-si exprima simtiementulu de multamita pentru parintesculu ajutoriu tramisu de Mai. Sea c. r. celoru inundati din Transsilvani'a acum de curendu.

De aceea provóca pre membrii dietei, a se radica de pe scaune si a intona dimpreuna cu densulu dorirea cea ferbinte: „c   Domnedieu sa tina si sa binecuvinte pre Maiestatea Sea c. r. apostolica, calu mai gratiosu Imperatu si mare-principe alu tieriei nóstre, spre fericirea si mantuirea toturoru popóreloru, ce stau sub sceptruulu Lui celu fericitoriu. (T  ta adunarea se radica cu vii acclamatiuni: Sa traiasca!   ljen! si Hoch !)

Presiedintele citeste pre membrii alesi in comitetulu pentru preconsultarea celoru trei proiecte regesci (impartirea tieriei, organizarea administratiunei politice si a justitiei de instanti'a ant  ia), cari sunt urmatorii: Regalistii Episc. Fogarasy, Koronka, Filtsch, Dr. Teutsch, Baritiu si Popasu; deputatii Dr. Ratiu, Mog'a, Aless. Bohatielu, Branu de Lem  ny, Puscariu Lazaru, Gull, Binder, Rannicher, Budacker, Eitel si Dr. Eugen de Trauschenfels.

Dupa aceea provóca pre membrii a alege, dupa conclusulu facutu, 6 membri din sinulu dietei pentru despartiamintele 3 si 6. Alegerea se si pune in lucrare.— Vice-presiedintele Alduleanu ocupa scaunulu de presiedinte si da scrutiniulu sub conducerea Vice-presiedintelu Kirchner membriloru dietali Koronka si Branu de Lem  ny.

La ordinea dilei e raportulu comitetulu de petitiuni.

Refert. Schuler Libloy la provocarea vicepresiedintelu ocupa tribun'a si espune, ca se afla la comitetu 13 petitiuni, cari dupa natur'a lor  u se potu da altoru comitete spre pertractare mai departe său apoi cu invoirea dietei sa se predea inaltulu Guvernu, că acolo sa se ia mesurile cuvenite spre resolvirea lor  u.

Petitiunile sunt următoarele:

Petitiunea camerei comerciale din Brasiovu, prin care se r  ga a fi reprezentata printr'unu ablegatu propriu in senatulu imperialu. Comitetulu propune a se da petitiunea acelu comitetu, carui'a la tempulu seu se va concrede preconsultarea proiectulu despre tramiterea ablegatiloru in senatulu imperialu.— Vice-pres. Alduleanu e de parere, ca asupr'a fia cărei petitiuni sa se consulte si decida. Si priimindu-se acést'a, Schnelle de parere, ca ac  sta petitiune atunci candu va veni verb'a la tramiterea ablegatiloru la senatulu imperialu, sa se ia in deosebita consideratiune.— La ntrebarea Vice-presiedintelu, Schnell face propunerea sea in scrisu. Schuler-Libloy observa, ca ac  sta petitiune da numai o modalitate de alegere pentru ablegatii senatulu imperialu, ear nu cere, c  sa se al  ga o persóna esceptionala.

Br. Friedenfels a  ra propunerea comitetulu. Balomiri cere reieptarea petitiunei. Vice-pres. Alduleanu citeste propunerea lui Schnell, carea nu se sprijinesce. Gaitanu inca e pentru reieptarea petitiunei; propunerea afla sprijinire de ajunsu. Vice-pres. Alduleanu intréba, dec   mai voiesce cine-va sa vorbésca? Nescolandu-se nimenea, desbaterea se incheia, si Ref. Schuler-Libloy requira inalt'a casa, a priimi petitiunea si a o da comitetulu ce se va insarcina cu alegerea ablegatiloru pentru senatulu imperialu;   ra propunerea lui Gaitanu a nu se priimi.

A dou'a petitiune e a opidulu Blasiu, pentru de a fi reprezentatu printr'unu propriu deputatu in dieta.

Petitiunea se bas  za pe meritele Blasiulu at  tu in industria (?), c  tu si in cultura si s  cole. Mai incolo acestu opidu e insemnatu pentru natiunea româna, pentruc   aici s'au tinutu in 3/15 Maiu 1848 adunarea natiunala româna, si-e locuinti'a unui Archieppu. Ref. recomanda a se da petitiunea comitetulu pentru legea electorala. Schnell recomanda priimirea petitiunei acesteia.

Br. Friedenfels eugeta, c   ase da unui comitetu pel  nga o instructiune, nu este conformu pertractărilor de p  n'acum; nici comitetele, nici diet'a uu se póte leg   prin instructiuni.

Gaitanu: Sa se pertracteze separatu in dieta.

Ref. Schuler-Libloy: Despre acést'a nu s'a enunCIatulu comitetulu, pentruc   acést'a este rezervatu dietei pe candu va decide despre ordinea alegerei dietale.

Gaitanu: Comitetulu si-a finitu lucrările sale, acum are diet'a a vorbi in lucrulu acest'a.

Ref. Schuler-Libloy combate pre Gaitanu; sta pel  nga aceea, ca sa se dea ac  sta petitiune comitetulu pentru ordinea dietala.

Gaitanu face propunerea: ca sa se sisteze desbat  rile asupr'a petitiunei acesteia p  n'atunci, pâna candu va veni la ordinea dilei proiectulu comitetulu despre ordinea dietala. Nu se sprijinesce.

G. Manu se alătura la propunerea comitetulu. Negrutiu multamiesce minorit  tii comitetulu, pentruc   a luat in consideratiune petitiunea Blasiulu. Bolog'a se declara pentru propunerea comitetulu. G. Manu combate pre Negrutiu si respinge invinuirile facute de c  tra acést'a majorit  tii comitetulu.

Vice-pres. Alduleanu i face atenti la ordinea dilei. Delara ca desbaterea e incheiata; intréba pre refer., ca v  a mai vorbi, si renunCIandu acést'a, propunerea comitetulu la votare se si priimesce. —

Ref. Schuler-Libloy raport  za mai departe asupr'a mai multoru petitiuni date, de comunele sasesci din comitate: Teac'a, Uil'a, Ighisiulu de susu si de josu, apoi a comuneloru mestecate Manarade si Sion'a, pentru a se incorpor   cu teritoriulu sasescu; si protestulu Rom  niloru din Manarade si Tiapu contr'a acestei incorpor  ri. Comitetulu propune, că aceste petitiuni sa se deie comitetulu pentru impartirea tieriei.— Se priimesce unanimu.

Ref. Schuler-Libloy raport  za asupr'a petitiunei lui Axente Severu, pentru că sa i se dea certificatul de alegere de deputatu alu cerculu I. electoralu din comitatulu Albei de josu. Comit. nu s'a tinutu competente in privinti'a acést'a a decide alt'a, dec  tu numai aceea, ce sau facutu din partea dietei in caus'a acést'a la propunerea lui Branu de Lem  ny; adeca sa se dee comitetulu de legitimitiune. — Se priimesce.

Refert. Schuler Libloy raport  za mai departe asupr'a petitiunei comunei secuiesci Csik-M  rt  nfalva, pentru despartirea acesteia din cerculu administrativu alu opidulu Csik-Szereda si anect  rei cu comun'a Cs  g  d, Comi-

tetulu propune a se dá acésta petitiune inaltului r. Guvernu spre cercetare si decidere.

Eránosze contr'a predărei petitiunei la r. guvernu si propune, cá inalt'a dieta sa decida asupr'a acestei petitiuni. Propunerea se sprijinesce de ajunsu. Referintele combăte pre Eránosz si sta pe lângă propunerea comitetului. In privint'a pertractărei acestei petitiuni se nasce o discussiune mai indelungata; Br. Friedenfels, Eppulu Fogaras, C. Schmidt si Eránosz se'nvoiescu cu propunerea comitetului; Gaitanu propune verbalu si in scrisu, a se desbăte caus'a in dieta si a se requiră guberniulu r., cá sa predeă dietei actele respective, tractandu-se despre autonomi'a unei comune. — Lavotare se primmesce propunerea comitetului.

Intr'aceea intrandu o pauza in desbătere, vicepres. II. Kirchner citește rezultatulu scrutiniului pentru alegerea din despartimentulu III. si VI., in loculu căroru s'au alesu: Gábor, Alduleanu, Bolog'a, Br. Bedeus, Haupt si Balomiri.

Ref. Schuler-Libloy continua referad'a sea, propunendu petitiunea comunelor Téc'a, Lechint'a, Galatiu, Dipsi'a si Ighisiulu, pentru cá ca se stérge vam'a drumului si a podului dela Szeretfalva. Propunerea comitetului, e: cá acésta petitiune sa se predeie inaltului Guvernu r. spre considerare deplina, care apoi sa comunice dietei rezultatulu. Budacker se invoiesce cu propunerea comitetului, numai nu póte a nu-si esprime ingrijirea, cá acea petitiune sa nu ó patiesca cá interpelatiunea lui, data inea in anulu trecut, despre care nici pâna acum'a n'au auditu nimic'a. Vice-pres. Popp raspunde lui Budacker, cá interpelatiunea lui, precum si celelalte n'au sórte asiá trista, dupa cum cugeta densulu, ci mai multe interpelatiuni s'au si resolutu pâna cum, si in siedint'a cea mai deaprópe sr voru comunică dietei; asemenea promite respunsu si la interpelatiunea lui Budacker pentru vámi. Gaitanu partinesce propunerea comitetului de petitiuni. Fogaras e pentru comitetu, in sa in contr'a cuventului „raportare“ pentru ca guvernulu nu este subordinatu dietei refert. schimba cuventulu „raportare in „comunicare.“

Vice-pres. Alduleanu pune la sprijinire propunerea lui Fogaras. Nu se sprijinesce. Eppulu Fogaras rectifica propunerea sea, ce numai pentru aceea o-afacutu, cá nu cum-va poterile statului sa se schimbe un'a cu alt'a. Gull se declara pentru comitetu. Vicepres. Alduleanu intréba pe referirtele, ca mai voiesce a vorbi? Ref. Schuler-Libloy combăte pre Gaitanu si recomanda inea odata proiectulu comitetului. Vicepres. Alduleanu provóca la votarea propunerei facute de comitetu, care se si primmesce.

Ref. Schuler-Libloy. Comitetulu face mai in urma urmatórea propunere: cá decisiunile facute dupa § 18 alu regulamentulu dietalu sa tréca la buroulu inaltei case. Se primmesce.

Pres. Groisz, reocupandu presidiulu, dá spre citire comitiv'a, cu carea se va aterne representatiunea facuta in privint'a drumului de feru transsilvanu comissariului regescu imputernicitu, in tóte trei limbe. —

Pres. La ordinea dílei mai este raportulu comitetului pentru alu treilea proiectu alu regimului, despre sanctiunarea si publicarea articulelor dietali, pentru marele-principatu Transsilvani'a. Totu edata face cunoscutu, cumca la proiectulu acést'a va functiună cá comisaru regescu cons. de guvernu Iakab. (Voci pentru incheiarea siedintiei.)

Budacker propune incheiarea siedintiei. (Bravo!)
(Va urmă.)

Autonomi'a juridictionala sasésca.

(Continuare si capetu din nr. trecut.)

Cum díseramu mai susu, Sasi emigrara in Transsilvani'a, si inea pe la midiloculu seculului alu 12-lea din pârțile Rinului inferioru, — intr'unu timpu, candu principele feudale erau in vigóre, din locuri, unde institutiunile feudalo-cetatienses erau in flóre.

Este lucru firescu, cá emigratii cautara sa introduca institutiunile vechiei lor patrii si in locurile unde emigrasera.

Tabloulu descriu mai susu lu vedemu desfasiuratu si in patri'a nóstra. Vedemu pre intrég'a comunitate a emigratiloru, cá persóna morala, dotata nemidilocitu de regele cu bunu feudalu, pre care apoi singuratecele comune l'au impartitu intre sine; vedemu pre comitele sasescu, cá representante alu natiunei sasesci, cá este purtatoriu de feudu per mandatum, si cá atare conduce contingentulu de subsidiu, ce cetatienii erau datoru a dá regelui; vedemu pre natiunea sasésca eserciandu-si dreptulu de a luá parte la udunările tiei prin deputati, si — quod bene notandum! — formá numai o persóna morala intr'o curia; vedemu in fine pre natiunea

sasésca eserciandu-si, cá si orasiile privilegiate in Germani'a, dreptulu lor de juridictione dominala, prin judii alesi de singuratecele comunitati. Acésta juridictione dominala au avut'o Sasi si inainte de a hotari privilegiulu andreanu, cá ei sa nu fia judecati decátu de judii alesi de ei insisi si de regele. Candu a scrisu regele Andreiu II. acestea, n'a facutu alt'a, decátu a normatu jurstările factice de atunci, consecin-te principiului feudalu. Regele n'aveá decátu sa apere pre Sasi in drepturile ce le dá lor ide'a, ce predominá acelu tempu. Sasi cá comunitate, fiindu immediatu dotati de regele, ocupá aceasi positiune, cá cetățile imediate in Germani'a, prin urmare nu poteau fi judecati decátu de judii lor proprii si de regele. Este de insemnatu, cá in Transsilvani'a dreptulu de juridictione dominala a comitatiloru se formá mai departe decátu in Germani'a. Fiindca intrég'a natiune sasésca erá donata cu bunulu feudalu, cara acést'a a donatu cu pârțile acelu bunu pre singuratecele comunitati, de aceea vedemu, cá intre intrég'a natiunea sasésca (universitate) si singuratecele comunitati s'a formatu aceasi relatiune, ce esistá intre domnulu feudalu superioru si inferioru; de aceea vedemu pre comunele speciale eserciandu prin judii lor alesi juridictione dominala inferióra, cara pre intrég'a natiunea sasésca, cá portatóre superióre de feudu, eserciandu juridictione mai inalta, adica cá prim'a instantia pentru cause mai ponderóse, cá II. instantia pentru celelalte cause. Si un'a si alt'a suntu in sa eflussulu ideiloru feudale, basate pe eschisiv'a posesiune de pamentu a Sasiloru.

Dar edificiulu basatu pe ide'a feudalismului incetu incetu se inveci, si istori'a ne arata, cum statu de statu se scuturara de acea ideia, pâna candu in fine si in patri'a nóstra, sub sgomotulu revolutiuniloru si bubuitulu tunuriloru, acelu edificiu, subminatu de spiritulu tempului, cadiu; acelu opu, slabitu de betranetie, se plecá in mormentulu, ce de multu lu asceptá deschisu. Gratia Domnului, cá a si inceputu a cresce érba verde preste acelu mormentu!

Asiá dara feudalismulu cadiu, cu densulu cadiu si principiulu, in poterea căruia numai acél'a aveá drepturi publice si private, care posedé pamentu, prin urmare cadiu si juridictione dominala. — Dreptulu de a judecă, dupa principiele moderne ale dreptului de statu, deveni unu atributu alu suveranului, cá si in alte state moderne.

Cadiendu edificiulu celu vechiu, erá de lipsa a radicá altulu. Parte pentru cá la edificare sa se sustina ordinea buna, mai cu séma in sa pentru a opri, cá acei cetatieni, cari avusera in edificiulu celu vechiu prea mari comoditati, sa nu cerce a-si procurá si in edificiulu celu nou aceleasi comoditati cu daun'a celoralti cetatieni, a fostu de lipsa pentru cátu-va tempu o potere netiermurita, unu bratiu de feru. Diece ani dominá acelu bratiu. In fine Maiestatea Sea, cunoscentu cu inalt'a-si intiepleciune, cá absolutismulu si-a mplinitu missiunea, chiamá pre popórele Sale, cá sa imparta cu ele poterea Sea. Si pre noi Transsilvanenii ne chiamá bunulu Monarchu la vechi'a nóstra libertate. Dara compatriotii nostri intielesera reu acea chiamare; ei cugetara, cá prégratiosulu nostru Imperatu voiesce sa restitué vechiulu edificiu din ruinele lui cele putrede, cá voiesce sa chame mortii la viétia.

Deci alergara cu totii, care de care, sa adune ruinele cele cadiute in putredine, sa puna pe picóre cadavrulu celu prefacutu in tierána. —

Astfelu vedemu, cá de-si ideia fendalismului, pe care se basá juridictione dominala a comunelor, seu autonomi'a juridictionala, a cadiutu; de si astadi fia-care locutoriu in fundulu regiu este proprietariu; de-si dupa ideile moderne ale dreptului de statu dreptulu de a judecă este unu atributu alu suveranului, pre care-lu eserciaza prin denumirea mediata seu imediata de judi, cari facu judecata in numele lui; de-si, cu unu cuventu, proprietatea de pamentu numai dá nimenui dreptu de a judecă pre altulu—jurisdictione dominala, — totusi vedemu cá compatriotii sasi pretindu cu energia juridictione autonóma, cum au avutu sub domnirea fendalismului.

Deórece dupa principiele moderne, dupacum díseramu mai susu, dreptulu de a judecă este unu epitetu alu Suveranului deaceea acél'a, care pretinde juridictione autonóma, deróga in modu penabilu drepturiloru regesci, cara nu a acél'a, care din cause de oportunitate pretinde, cá resiedintia unui tribunalu sa fia intr'unu locu seu intr'altulu.

Suntemu incredintiati, cá de si li-arú succede fratiloru sasi pentru cátu-va tempu a sustiné acea autonomie de juridictione, totusi acést'a nu va durá multu, de óre ce cadiendu fendalismulu nu mai are radacina, prin care sa-si traga sucu; acésta institutiune taraita cu forti'a dela mórte la viétia va fi

pre câtă va susţine o tristă dovadă a egoismului fanatic din evul mediu, pre care nice seculul al 19. n'a putut să-l încovioie.

Repetăm, ca nu voru folosi nimicu compatriotii nostri cu asemenea apucături, ei voind a scula mortii din morminte, voru scormoni nisce miasme pline de pestilenţă, cari le voru strică atâtă loră câtă si nouă, si ale căror urmări se arată si până acum în triste frecvări naţionale, cari ameninţă perire industriei, negociului, ştiinţei si înaintărei patriei noastre.

N. S.

Principatele române unite.

PROCLAMAȚIUNEA DOMNITORULUI.

Românilor!

„Prin proclamaţiunea Mea din 2/14 Maiu trecut, Eu v'am espusu motivele de înaltă necesitate, care M'au nevoitu a dissolvă adunarea electivă, întemeiată pe bazele anexei II la Convenţiunei din 7/19 Augustu 1858, si a face unu apelu a naţiune, pentru că ea să judece între Alesulu vostru si între desfiinţiată Adunare.

Totu atunci v'am espusu si cauzele, care aprôpe de siese ani au tinutu Romani'a pe locu.

Aceste cauze erau pe de o parte spiritulu de partitu, ce domină lucrările majorităţii adunărei, si pe de alta parte defectuositatea legii electorale.

În zilele de 10/22-14/26 Maiu naţiunea, prin 682,681 voturi, a răspuns la apelulu Domnului vostru, si a aprobatu principiile Statutului si ale legii electorale, supuse suffragiului seu.

Însă aceste nouă instituţiuni, votate de naţiune, schimbau mai multe articule din Convenţiunea europeană, si oborîu anex'a II a acestei Convenţiuni, adică legea electorală.

O asemenea mare reforma aveă dăra trebuinţa de recunoscerea curţii suzerane si a poterilor garanţi esistenţei politice a Romaniei, si care au subscrisu acă convenţiune.

Eu acăsta v'am aretat-o din începutu.

În ziua de 21 Maiu (2 Iuniu), cândă înaltă comisiune ad hoc a depusu în mânele Mele rostirea vointei naţionale, Eu v'am disu aceste cuvinte: „După ce înaltele poteri au garantatu prin tratate solenele esistenţia noastră politică, ele cu aceeaşi bunăvoinţă voru recunoscă instituţiunile, ce Alesulu Tierei si vointia naţională le-au judecatu că neapărate pentru fericirea din întru Romaniei.”

După câte-va zile în urmă, v'am anunţiatu că me ducem la Constantinopol, spre a întări autonomi'a tierci prin o nouă înţelegere internaţională.

Speranţele Mele, speranţele vóstre s'au realizatu. Majestatea Sea Sultanulu, augustulu nostru suzeranu, si potirile garanţi au recunoscutu nouele instituţiuni ale Romaniei, create prin plebiscitusu din 10/22 — 14/26 Maiu.

Din actele, ce totu astăzi le promulgă si le aduc la cunoştinţa vóstră, ve veti convinge, că modificatiunile ce am adoptatu, în împreună înţelegere cu înaltă Pórta si cu adesiunea tuturor poterilor garanţi, nu schimbă si nu lovescu nimicu în esinţia si bazele fundamentale ale instituţiunilor aprobate de naţiune.

Si încă aceste modificatiuni nu suntu decâtă provisorie; ele voru poté a se prefăce si a se îndeplini de corpurile legiuitoare în viitoare loră sesiune.

Căci, Românilor, trebuie să v'o spună, si singuri voi o poteti constată, Romani'a numai de astăzi reîntra în autonomi'a sea din întru, cuprinsă în vechiele noastre capitulaţiuni încheiate cu înaltă Pórta si garantată prin tractatulu de Parisu.

Până acum acăsta autonomie în faptu eră lovita în mai multe privinţie. Ce eră de exemplu anex'a II a Convenţiunei, adică legea electorală, care nu se potea schimbă, decâtă cu consimţimentulu din afara?

Astăzi însă înaltele Poteri, tinendu sêma de vechile noastre drepturi si de tratatulu de Parisu, prin care Europ'a a luat sub garanţi'a sea esistenţia noastră politică, a consimţitu în totă întinderea autonomi'a noastră din întru. În capulu actului, prin care s'au recunoscutu nouele instituţiuni ale Romaniei, înaltă Pórta, cu împreună înţelegerea poterilor garanţi, a înscrisu aceste cuvinte:

„Principatele—Unite potu în viitoriu a modifică si a schimbă legile, cari privescu administratiunea loră din întru, cu concursulu legalu alu tuturor poterilor stabilite, si fără nici o intervenţiune.”

De astăzi dăra, si numai de astăzi, naţiunea română reîntra în autonomi'a sea; de acum ea va poté modifică si îmbunătăţi instituţiunile seale din întru, fără nici o intervenţiune din afara.

Românilor! Viitoriulu este alu nostru.

Tări prin solenelulu votu datu de naţiune în zilele memorabile de 10/22 — 14/26 Maiu, să ne aratămă pururea demni si recunoscători de bunăvoinţa curţii suzerane si a poterilor garanţi, să multămimă prevedinţei pentru bunulu succesu dobanditu, să fimă mandri de acestu succesu, la care toti am contribuitu. Eu prin iniţiativă mea voi prin votulu plebiscitului si prin patriotismulu si înţelepciunea, ce ati desvelitu în mijloculu grelelor împregiurări, prin care am trecut.

Încrederea între naţiune si între Alesulu ei să devină încă si mai mare, că astfel să castigămă timpul perdutu, că astfel iubită noastră patriă să se bucure în curendu de rodulu suferinţelor si alu sacrificiilor seale, că astfel naţiunea română să dobandesca locul, ce i se cuvine a ocupă în marea familie europeană.

Să salutămă dăra cu căldură fiitoare adunări legiuitoare, căci, — respectandu secularele noastre legături cu înaltă Pórta, mantinendu principiile fundamentale ale Convenţiunei din 7/19 Augustu 1858, si ale nouelor instituţiuni, — ele suntu chiamate a desvoltă legile si libertăţile noastre publice, si asiă a complectă si a asiedia pe baze solide Constituţiunea din întru a Romaniei.

Să trăiescă Romani'a!

ALESSANDRU IOANNU L.

Contra-semnati: Cogălnicenu. Balanescu. D. Bolintineanu. P. Orbescu. Generalu Manu.

Bucureşti 2/14 Iuliu anulu 1864.

Despre celelalte acte mari din 2/14 Iuliu mai pe largu în nr. urmatoriu.

Prospectu politicu.

Scirea despre curmarea resboiului germano-danesu, ce o comunicămă în nr. penultimu, în câte-va cuvinte, se adevăresce. Evenimentulu acăsta se pregătise din momentulu acăla, cândă regele Daniei Fridericu VII schimbă ministerulu, demitendu pre belicosulu Monrad si chiamandu la potiră pre pacificii Bluhme-Moltke. Cererea armistiţiunii s'a facutu din partea Daniei totdeodată la Berlinu si la Viena, si ostilităţile s'au curmatu deocamdata până la capetulu lunci curente. —

În dietă germană din Frankfurt propuse Austria si Prussia, că să se provôce ducele Friedericu de Augustenburg, a-si motivă dreptulu de succesiune asupra ducătelor Schleswig-Holstein. Dăca se va priimi propunerea acăsta, atunci apoi s'a mai facutu unu pasu înainte în acăsta cestiune, si ea se apropia totu mai multu de o deslegare multămitore atâtă pentru interesele Germanilor, câtă si pentru dorinţele locuitorilor si pacea Europei.

Franci'a în ceste din urmă corespunde foarte multu cu staturile de rangulu alu doilea si alu treilea din Germani'a. Imperatulu, se dice, că e bolnavu, si nevrendu a i se scî adevărată bôla, totu intinsu -si schimbă medicii. Faimele desgre schimbări în ministeriu nu se mai curmă.

La adresă parlamentulu englesu regină Victori'a răspunde între altele, că e fericită, dăca parlamentulu consimte cu politică ei: de a nu încurcă tieră în intervenţiune armată între Dani'a si potirile germane. Va să dica, Engliter'a e pe pace.

În Romani'a lucruri mari de cari am referitu sub titlulu îndatinatu.

Regimulu rusescu au aflatu în orasiulu Kasan între Polonii internati acolo o conjuraţiune, pentru de a luă cetatea si de a pune mână pe arsenalulu de arme si pe fabrică de pravu de pusca. Cei patru conducători fura judecati la mórte si puscati. — Franci'a, Russi'a si Turci'a negocieza pentru colonizarea Cerchesilor la Algeri'a. —

Imperatulu si Imperatés'a din Messicu în calatoriile seale prin imperiu au fostu priimiti de populaţiune pretulindenea cu celu mai mare entusiasmu.

Foiti'a Telegrafului.

Eulogiulu d-lui Barnuti

de prof. Marzescu.

(Continuare si capetu din nr. precedinte.)

În ziua de 15 Maiu poporulu să adună la Blasiu. Atunci nouă ovatiuni, nouă semne de respectu pentru campioanele independenţei naţionale, pe care-lu jelimă astăzi. În biserică de la Blasiu se adună tôte capetenile române. Ce trebuia să se facă? Ce cale trebuiau să apuce Români? Nimene nu ia cuvintulu; nimene nu scie, cum să apuce lucrurile. Dar cine eră destinatu, că să scôta pe Romani din acăsta incertitudine? Totu Barnuti, totu osanditulu odinioară pe nedreptu professoru. Provocatu unanimu de tôte capetenile române, că să spună starea lucrurilor si drumulu ce tre-

buiau sa urmeze Români, vechiul professoru de Istori'a universale de la facultatea filosofica din Blasiu se inaintéza, cu modestia si simplitatea sea naturala, in mijloculu celui mai entriatoriu aplausu, se suie pe unu sugestu dinaintea altarului, si acolo, in fatia lui D-dieu, tine o cuventare, in care espune pe scurtu, dar in modulu celu mai sublimu, doreros'a istoria a Transilvaniei; arata raporturile Românilor cu Ungurii, cari totdeun'a i-au asupritu, si propune, ca in adunarea nationala sa se proclame natiunea româna de natiune liberă si independentă. Electrisati de acestu discursu, toti Români nu mai au alt'a nimicu in minte decâtu ideea sânta si prea sânta de natiunalitate.

Dar deca ideea de natiunalitate se incarnéza in toate inimile, acést'a inca nu éra de ajunsu pentru realisarea acestei idei. Români aveau trebuintă, in acele momente solemne, de unu calaudiu, de o capetenia suprema.

Simeon Barnutiu este recunoscutu de capulu miscărei de câtra toate capetenile române. Ce nu face unu capitanu intieptu, convinsu de santien'a si dreptatea cauzei ce o apăra? Cestiunea ardienda a dilei éra unirea Românilor cu Ungari'a. — Ce ne trebuie unirea cu Ungurii, candu independentia noastră nu este recunoscută? striga de lângă altariu capetenia cea mare a Românilor, professorele de dreptu naturalu alu acestui asiediamentu. Si astfelu propune, ca Români sa se lege prin juramentu, ca totdeun'a-si voru apără libertatea cu poteri unite, si ca nimicu nu-i va abate de la caus'a nationala, pâna ce ea nu vâ fi solemnelu recunoscută. Aterne unu felu de programu despre declaratiunea drepturilor Românilor in Transilvania, programu care a două di éra menitu sa fia adoptatu prin acclamatuni de intregu populu român, adunatu pe câmpii Blasiului, asiă numiti de atunci: câmpulu libertății. Aci, pe câmpulu libertății, Simeon Barnutiu, omulu poporului, este invitat de întreg'a Adunare ca sa vorbésca. Barnutiu se suie pe tribuna, esprima dorintiele Românilor, care se priimescu cu cea mai inalta insuflătie. — Sa jurămu fratiloru, sa ne legămu câtra D-dieu, ca nimicu nu ne va abate de la caus'a nationala, cea mai sânta pentru ori-ce sufletu romanescu.

Plângeti dar, Românilor, pe capetenia vóstra, pe cetatiénulu celu mare, care n 48 au sciutu asiă de bine sa ve conduca! Plângeti pe acestu barbatu intieptu, cu atât'a mai multu, cu câtu Români ducu lipsa de barbati ca Simeon Barnutiu! Plângeti diu, inca odata, pe aperiatoriulu drepturilor vóstre, fratiloru din Transilvania!

Aci e locul de a ve vorbi despre reactiunea, ce s'au facutu in contr'a miscărilor populare, dăca sufletulu lui Barnutiu nu mi-aru comandă sa trecu in tacere momentele acele nefaste, in care vócea popóreloru insetate de libertate si de independentia este innadusita prin sfortia si prin baionete. Candu sfortia brutala vine sa lupte in contr'a drepturilor popóreloru, atunce filosofii tacu si se retragu iarasi in linisce si pace, in templulu sciintieloru. Asiă Barnutiu, vedindu ca nu póte face sa triumfeze drepturile Românilor, refuge iarasi in studiile sale, plăca la Vienn'a, si acolo sa inscrie ca studentu in facultatea juridica. La 1853 plăca in Itali'a, la Pavi'a, unde cu mijlocele de viétia cele mai mici posibile, depune doctoratul de legi si dobândesce diplom'a de doctor, la vârsta de 46 de ani, elu care éra déjà doctu mai dinainte de a avé titlulu oficialu. Dela Pavi'a se ntórce la Vienn'a, de unde in 1855 ministeriulu de culte de la noi i-face invitare sa vina spre a ocupă catedr'a de filosofie. Astfelu sosese Simeon Barnutiu in Iasi in 1855, Ianuariu. De acolo cunósceti cu totii viétia lui Barnutiu. Nu mai departe decâtu din diu'a in care Barnutiu se sui pe catedra, studentii toti au potutu sa apretuiéze, sa stimeze, si sa respecte pe professorulu lor, care asiă de bine scie a-si indepliní datorintiele sale. Solidu si limpede in esplicările sale, dulce si afabilu in manierele sale, Barnutiu au sciutu sa-si castige respectulu nu numai alu studentiloru, dar chiaru alu intregu corpulu professoralu. Din professoru de filosofie la Colegiu, in care spatiu ocupa a d-i-n-t-e-r-i-m si postulu de inspectoru generalu, elu este numitu professoru de filosofie in facultatea filosofica si de dreptu naturalu in facultatea juridica. Oh! lasu vóue, iubiti studenti, ca sa plângeti insive nenorocirea ce aveti perdiendu prea de timpuriu pe acelu ce asiă de bine scie sa ve conduca pe calea sciintiei si a virtutei. Timpu de nouă ani, de candu ocupa aceste catedre, Barnutiu n'au fostu lipsitu de a fi citatu ca modelulu profesoriloru atâtu pentru indeplinirea datorintieloru sale, câtu si pentru viétia sea simpla, dar demna de toate laudele. Asiediamentu acestu universitariu care se resimte de pierderea ireparabila a lui Barnutiu, tardiu vá poté sa fia inzestratu cu unu professoru ca Barnutiu; tardiu, diu, vá poté sa-si aiba ocupata catedr'a de dreptulu

publicu alu Românilor, ce este o creatiune a ilustrulu professoru, acărui mórte au lasatu in toate inimile unu desiértu asiă de cumplitu. Studenti, professori, toti intr'unu cuventu, priviau in Barnutiu nu numai unu invetiatu professoru, dar unu stilpu solidu pentru toate asiediamintele nostre de instructiune publica. Si intru adevéru, care altulu mai multu decâtu Barnutiu au sciutu sa radice asiediamintele nostre de instructiune publica? Care altulu mai multu decâtu Barnutiu au sciutu sa atraga prin esplicările sale sanetósa si limpedi unu mai numerosu auditoriu? Care altulu mai multu decâtu Barnutiu au produsu studenti, cari facu onérea ac stui asiediamentu? De pe bancele asiediamentalui nostru academicu au esitu barbati cu cunoscintie mai temeinice, decâtu multi din acei, cari se falescu ca au studiatu prin facultătile din strainatate. Barnutiu, si iarasi Barnutiu au sustinutu multu si indelungatu timpu acestu asiediamentu.

Esplicările si doctrinele lui Barnutiu sunt si astadi privilegii ca nisce tesăure pretioase. Opurle lui Barnutiu sunt de fatia ca se atesteze, pâna la ce punctu acestu rar barbatu nu crutiă nimicu pentru a fi folositoru junimei doritoare de a studiă. Seracu si dintr'o familia seraca, pe care trebuia sa o ajute, Barnutiu, in dorintia lui ardiatore de a veni in ajutoriulu juniloru acelu lipsiti de mijloce spre a studiă, Barnutiu, eminențele professoru, adevératulu parinte alu junimei studiöse, au sacrificatu o parte din onorariulu seu in ajutoriulu studentiloru seraci. D-dieule inalte! ce inima de adevératu crestinu mai aveă acestu barbatu! Toate aceste insusiri si inalte calități, pe care Barnutiu le intruniă in celu mai inaltu gradu, au facutu din elu, nu comitu nicio esagerare de voiu dice, oracolulu acestui asiediamentu universitaru.

Eata ce felu éra barbatulu, alu cărui doliu ne-au strinsu astadi aici! Eata frumós'a lui viétia desvelita, nu in sa cu maestria pe care maretiele lui fapte o reclama, dar dupa potintiele nnui vechiu alu seu scolaru, alu cărui sufletu este amaritu si intristatu.

Pe candu acestu barbatu ajunsu a concentră in sine atât'a iubire si atât'a respectu de la toti, ce compuneau nu numai acestu inaltu asiediamentu, dar si toate celelalte stabilimente de instructiune, suflarea rece a mortii au venitu sa ni-lu rapésca, vai! pentru toldean'a.

Din Lun'a Decembre a anului trecut acestu martiru alu adevérului, acestu mare cetatiénu român, acestu ilustru professoru au fostu necontentu bolnavu. Doreri grozave i-surpa zilnicu sanatatea. Mai multi dintre amicii sei prevediura, ca dile indelungate nu mai póte avé pe acestu pamentu, unde atâtu de vrednicu si-au petrecutu viétia; si astfelu-lu sfătuiura sa iee concediu si sa plece la locul nascerei pentru cautarea sanătăti, ce pentru toti ne éra atâtu de pretioasă. Au plecatu, D-dieule! pentru ca sa nu se mai întórca! Pe drumu doreri grele au pusu capetu dileloru sale. In 28 Maiu (s. n.) dimineti'a, la 8 ore 8 minute, Simeon Barnutiu in valea Almăsiului si-au datu sufletulu in brătie nepotului seu. Trupulu lui s'au immormentatu in locul nascerei in Boccea Romanéscă in 2 Iuniu, cu o pompa demna de numele lui celu mare.

O iubite Barnutiu! iubite invetiatoriu si conducatoriu pe calea sciintiei si a virtutei, tu nu existi mai multu cu trupulu intre noi, dar vei esistă pentru totdeun'a in sufletulu Românilor.

Omulu de bine, omulu de onóre, diceai câtra studentii tei de pe inaltimea loculu de professoru, nu pere. Ei bine! tu omu de bine, omu de onóre nu vei peré din memori'a scolariloru tei, din memori'a colegiloru tei, din memori'a fratiloru tei. Faptele tale, viétia t'a cea plina de atât'a bunatate si atâtea virtuti ne vá servi in totdeun'a de modelu. Tierân'a, care acopere trupulu teu, si peste care se varsa astadi lacrimi de dorere, nu vá impedeacă, ca sa ne aducemu de-apurare aminte de tine, nemuritoriule Barnutiu. Maretiulu teu sufletu, care astadi este radicat in regiunile cele inalte, vá fi in această universitate ca o flacara viua, ce vá lumină pe junimea studiösa in câmpulu intinsu alu cunoscintieloru omenesci. O! nu! Barnutiu, tu nu esti mortu! Tu esti viu, căci in totdeun'a faptele tale voru fi vii in memori'a noastră. Sa plângemu dara cu totii pierderea acestui barbatu rar, căci dorerea, ce lasa dupa dănsulu, nici nu ingaduie alta elocintia decâtu elocintia lacrimiloru!

Correspondintia.

N. P., C.—M. a sositu sanatosu. Pentru urări multiamita sisalutare frătiéscă.—S. P., R. Cea mai cordiala multiamita.—D.R., S. Nu s'a potutu publică, dar s'a predatu la locul seu. — B. B. Pâna la alta renduie la multiamita la B. si la S. — I. P., L. Multiamita; respunsu câtu de curendu.